

Zelení - ale s rozumom

24.9.2026 - Martin Vlachynský | INESS - Inštitút ekonomických a spoločenských analýz

Bruselská byrokratická karavána ide napriek kriku ďalej. No aj s nástupom prezidenta Trumpa bude tlak na zmenu smerovania EÚ narastať. Môžeme byť v Európe najzelenší - no nie sme takí bohatí, aby sme sa neustále snažili zvyšku sveta bezhlavo utekať.

Ako teda upraviť energetickú politiku tak, aby viedla k znižovaniu emisií skleníkových plynov a zároveň v čo najmenšej miere oslabovala výkonnosť európskej ekonomiky, konkurencieschopnosť jej priemyslu a prosperitu občanov Európskej únie?

V INESS sme spojili sily s ďalšími 6 európskymi think-tankmi a Komisii sme predložili návrh základných princípov pre zelenú, ale efektívnu EÚ. Základnou myšlienkou našej reformy je opustiť centralizovaný mikromanažment emisií a sústrediť sa len na jeden jediný primárny cieľ - znižovanie emisií skleníkových plynov.

Ostatné ciele, ako je podiel OZE na konečnej spotrebe energie, cieľ zvyšovania energetickej efektívnosti či stanovovanie termínov zákazu niektorých technológií (napr. spaľovacích áut) sú v kontexte stanoveného emisného cieľa nadbytočné. Zbytočne zvyšujú náklady energetickej transformácie a mali by byť zrušené.

Zjednodušene - tu je cieľ zníženia emisií, ale nikto vám nebude rozkazovať, ako presne toto zníženie musíte dosiahnuť. Komisia by napríklad nemala určovať, čo sú preferované technológie výroby elektriny. Každá ušetrená tona CO₂ sa musí počítať rovnako - bez ohľadu na fakt, či bola ušetrená vo veternej, jadrovej či plynovej elektrárni, alebo uložená v podzemí.

Nástrojom na dosiahnutie tohto cieľa je stanovenie jednotnej ceny uhlíka. Cenový mechanizmus následne sám prinúti investorov hľadať najlacnejšie a najefektívnejšie úspory uhlíkových emisií. Zdaňovanie emisií uhlíka by sa však malo preniesť do zníženia priamych daní a nie vytvárať dvojité zdanenie, aby nezvyšovalo celkové daňové zaťaženie Európanov.

Takto nastavená zelená politika by bola lacnejšia, technologicky neutrálna a nechávala by väčší priestor výrobcom, aj väčší výber spotrebiteľom. Je to veľký skok zo súčasného nastavenia, ktorý by znamenal zrušenie mnohých nariadení, projektov a programov.

Nie je však nepredstaviteľný. Dovolím si napísať, že z pohľadu zachovania ekonomickej úrovne EÚ je dokonca nevyhnutný.

*Tento komentár nadväzuje na našu **najnovšiu publikáciu** [Energetická politika](https://iness.sk/energeticka-politika), ktorá prináša odporúčania pre novú Európsku komisiu.*

<https://iness.sk/zeleni-ale-s-rozumom>